

بنام خداوند جان و خرد

سکریشتی

www.ketab.ir

مؤلف

مصوره کاشف

فهرست نویسی فیبا

سرشناسه	کاشف، معصومه، ۱۳۶۷ -
عنوان و نام پدیدآوران	نگرش مذهبی / مولف معصومه کاشف
مشخصات نشر	تهران، رشد فرهنگ، ۱۳۹۷
مشخصات ظاهری	۷۶ ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۸۶۷-۹۶-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه: ص ۵۷.
موضوع	روان شناسی مذهبی Psychology, Religious
موضوع	معنویت — روان شناسی Spirituality -- Psychology
رده بندی کنگره	BL ۵۲/ک ۲ ن ۸ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	۲۰۰/۱۹
شماره کتابشناسی ملی	۵۲۲۵۱۴۹
نام کتاب: نگرش مذهبی	
مؤلف: معصومه کاشف	
ناشر: رشد فرهنگ	
طراح جلد: حمید لچینانی	
صفحه آرای: انتشارات رشد فرهنگ	
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: واصف	
نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۷	
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه	
قیمت: تومان	

انتشارات رشد فرهنگ

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۶۷-۹۶-۸

ISBN: 978-600-8867-96-8

آدرس انتشارات: تهران، خیابان مرتضوی، بعد از تقاطع جیحون، پلاک ۷۰۶

تلفن: ۶۶۳۷۷۵۷۰

Email: Roshdefarhang@yahoo.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۷	مقدمه
۱۰	نگرش‌های مذهبی
۱۰	مذهب چیست؟
۱۰	تعاریف مذهب
۱۹	ابعاد معنویت
۲۱	نیازهای معنوی انسان
۲۳	معنویت و علم روان‌شناسی
۲۵	دین و علم روانشناسی
۲۵	روانشناسی دین از دیدگاه فروید
۲۷	یونگ
۲۷	اریکسون
۲۸	وجوه اشتراک و افتراق دین و معنویت
۲۹	تعامل معنویت و دین
۳۴	تجربه‌های دینی، معنوی و عرفانی
۳۶	رشد و تحول معنوی انسان
۵۷	فهرست منابع

مقدمه

مذهب یکی از نیازهای عالی درونی انسان است. به اعتقاد مزلو (۱۹۷۰)، مذهب یکی از والاترین نیازهای انسان است و نقشی بنیادی و محوری در سلسله مراتب نیازهای انسان بازی می‌کند. مزلو از این نیاز تحت عنوان (خودشکوفایی) یاد می‌کند (به نقل از مهرابی طالقانی، ۱۳۸۷). مذهب به عنوان یکی از ابعاد انسانیت، شامل آگاهی خودشناسی می‌شود. مذهب، نیاز فراتر رفتن از خود در زندگی روزمره و یکپارچه شدن با کسی غیر از خودمان است. این آگاهی ممکن است منجر به تجربه‌ای شود که فراتر از خودمان است (غباری بناب و همکاران، ۱۳۸۶).

دانشمندان زیادی مانند مالتبی، ۱۹۹۹، آزاد مرزآبادی و همکاران، ۱۳۹۲، نصیحت کن و همکاران، ۱۳۸۹، گارتنر، ۱۹۹۶ به تأثیر مذهب و معنویت در برخورد افراد با موقعیت‌های متفاوت زندگی تأکید داشته‌اند.

کوئینگ (۲۰۰۴) نیز معتقد است که مذهب باعث ایجاد دیدگاه مثبت در فرد نسبت به دنیا می‌شود و او را در مقابل رویدادهای ناگوار زندگی مثل فقدان یا بیماری یاری می‌رساند و با ایجاد انگیزه و انرژی در فرد باعث امیدواری فرد نسبت به بهبود شرایط زندگی می‌شود. این امر

موجب افزایش تحمل و پذیرش موقعیت‌های غیرقابل تغییر می‌شود. از طرفی در بسیاری از موارد اضطرابی که علم و دانش به فرد کمکی نمی‌کند، اهمیت این مسئله بیشتر خواهد بود. معنویت به همراه نیروهای مذهبی نقش مهمی در پذیرش بیماری توسط فرد دارد. درواقع راهبردهای مقابله مذهبی سبب حفظ و ارتقای عزت‌نفس بیمار، ایجاد حس هدفمندی و معناداری زندگی و افزایش آسایش خاطر روانی و امیدواری می‌شوند (هربرت و همکاران، ۲۰۰۹؛ بوئینگ و همکاران، ۲۰۰۹؛ بوسینگ و همکاران، ۲۰۰۸).

رفتارها و عقاید مذهبی، تأثیر مثبتی در معنادار کردن زندگی دارند. رفتارهایی از قبیل توکل به خداوند، عبادت، زیارت و... می‌توانند از طریق ایجاد امید و تشویق به نگرش‌های مثبت، موجب آرامش درونی فرد شوند. داشتن معنا و هدف در زندگی، احساس تعلق داشتن به منبعی والا، امیدواری به یاری خداوند در شرایط مشکل‌زای زندگی، بهره‌مندی از حمایت‌های اجتماعی و معنوی و... همگی ازجمله روش‌هایی هستند که افراد مذهبی با دارا بودن آن‌ها می‌توانند در مواجهه با حوادث فشارزای زندگی، آسیب کمتری را متحمل شوند. (یانگ و ماوو، ۲۰۰۷؛ به نقل از صیادی تورانلو و همکاران، ۱۳۸۶).

بدین ترتیب معتقدات و دستورات دین در تمام شئون زندگی دخالت داشته و از عوامل مهم و تأثیرگذار در رشد شخصیت بوده و روابط فردی و اجتماعی افراد را مشخص و معین می‌کنند. از این رو دین عامل مهمی است، برای حفظ و ارتقای سلامت، چه بدنی وجه روانی (داویدپان، ۱۳۷۶).

در پژوهشی که توسط حاجی‌پور و همکاران (۱۳۹۲) رابطه جهت‌گیری مذهبی و ابعاد شخصیت با امید به زندگی در دانش‌آموزان مورد بررسی قرار گرفت نشان داده شد. که بین ابعاد شخصیت (درون‌گرایی و برون‌گرایی) و نگرش‌های مذهبی رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین به نظر می‌رسد که مذهبی بودن و روحیه و رفتار دینی داشتن، بخشی از ویژگی‌های شخصیتی به حساب می‌آیند و باید به مطالعه رابطه آن‌ها با سایر سازه‌های روانی پرداخته شود. علاوه بر آنچه مطرح شد. شواهد موجود نشان می‌دهد که ویژگی‌های شخصیت می‌تواند بر راهبردهایی که افراد در مقابله با موقعیت‌های فشارزایی زندگی برمی‌گزینند، تأثیرگذار باشند (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۲، کاردرام، ۲۰۰۲، وولرس، ۲۰۰۶، برزگر و همکاران، ۲۰۱۱، رجبی و همکاران، ۲۰۰۹، نیک راهان و همکاران، ۲۰۱۱).